

29. deň zdravotníckej štatistiky

Úrazy v detskom veku

Anna Baráková, Monika Dudová
odbor Národných zdravotných registrov, NCZI

• Základná charakteristika úrazov

- väčšina úrazov vzniká náhodne a neúmyselne,
- je pozitívne, že len minimálne percento z počtu úrazov spôsobí jedincovi vážnejšiu ujmu na zdraví, napriek tomu z počtu úmrtí na všetky príčiny smrti u mužov v SR v roku 2011 bolo každé 6. úmrtie zapríčinené úrazom, u žien každé 12. úmrtie. Podiel úmrtí v dôsledku úrazov je odlišný v závislosti na vekovej skupine a pohlaví.: do veku 44 rokov patria úrazy naďalej medzi hlavnú príčinu smrti, najvyšší podiel úmrtí pre úrazy zo všetkých úmrtí sa zaznamenáva vo vekovej skupine 15 – 24 ročných chlapcov (takmer 70 %!).
- Všetkým úrazom nie je možné predchádzať, ale ťažké poúrazové stavy i úmrtia je možné významne zredukovať efektívnymi preventívnymi opatreniami.

• Zdroje údajov o úrazoch v SR

- úmrtia – ŠÚ SR
- hospitalizované prípady – NCZI (okolnosti úrazu sa v však v databáze nenachádzajú)
- ambulantne ošetrené prípady – NCZI (z výkazov špecifických ambulancií, údaje však nie sú vyčerpávajúce)
- iné zdroje špecifikovaných úrazov podľa miesta vzniku: **MŠ SR** (školské úrazy), **MV SR** (dopravné), prieskumy **ÚVZ SR** (úrazy detí, vrátane ambulantne neošetrených...)
- iné zdroje podľa zdravotných dôsledkov – **Sociálna poisťovňa** (praceneschopnosť, invalidita)

Preventívne opatrenia na zníženie úrazov sú koncipované v Národnom programe prevencie detí a dorastu v SR v gescii MZ SR, u všetkých napr. v Národnom programe BECEP (**bezpečnosť cestnej premávky**) v gescii MDPaT v SR.

Tieto programy vychádzajú z odporúčaní materiálu WHO pre Európu: *Zdravie v 21. storočí...*

Vývoj úrazovosti na Slovensku v rokoch 1999-2009 bol komplexnejšie spracovaný na NCZI v r. 2010)(Baráková, Dudová, Kuchtová)

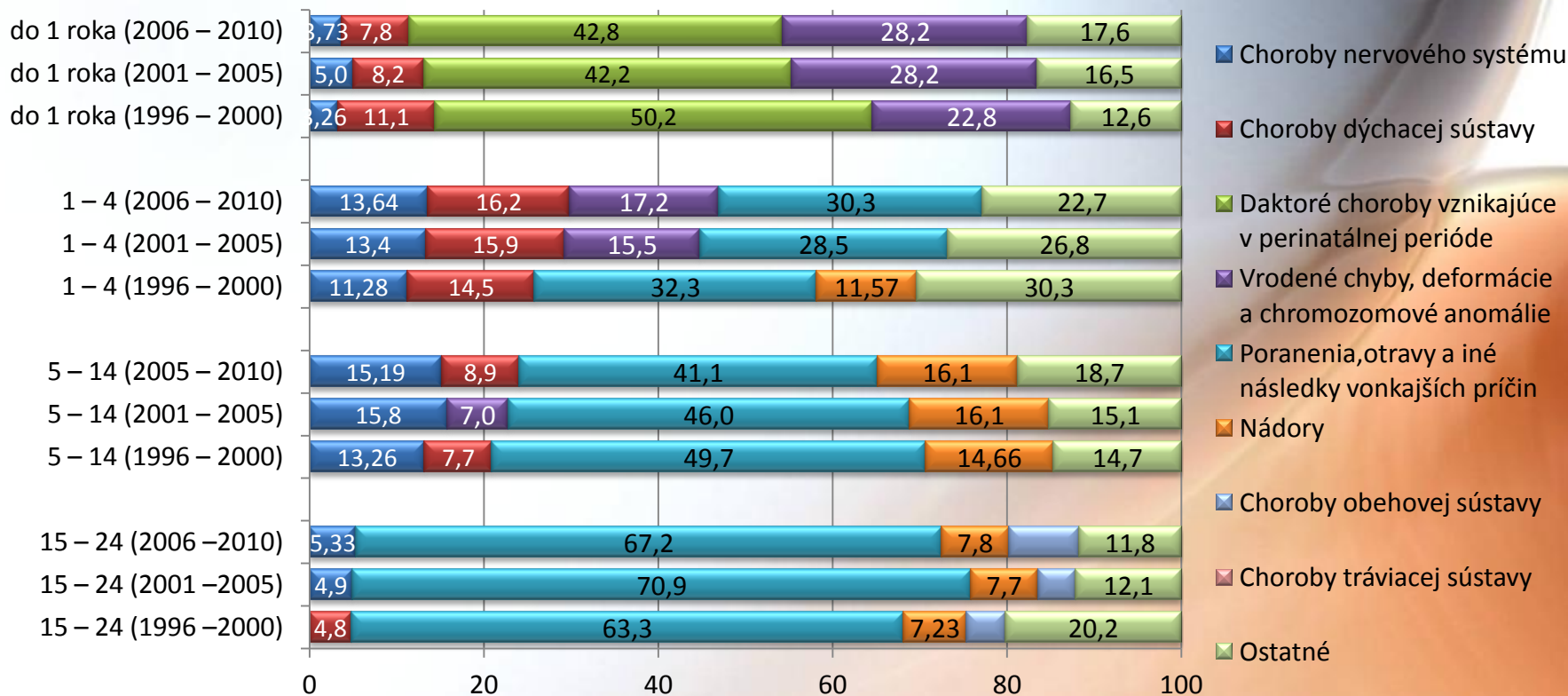
Vybrané ukazovatele prezentujúce zdravotné dôsledky úrazov v krajinách EÚ (27)

Z počtu náhodných úrazov v 2/3 išlo o úrazy v domácom prostredí, pri športe či v škole, v 1/3 o dopravné úrazy a v 4 % sa týkali pracovných úrazov.

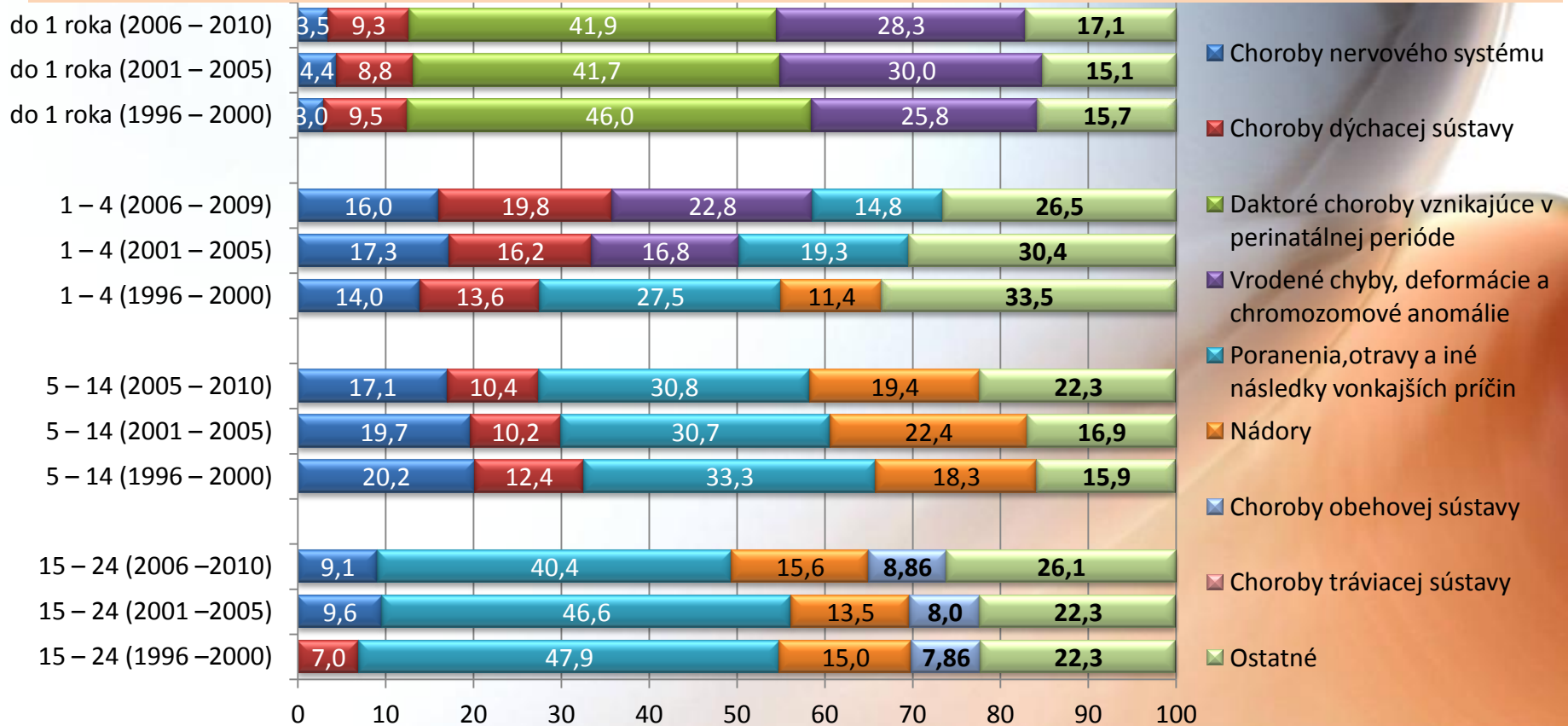
Zdroj: Správa EÚ o úrazoch 2007 (obdobie 2003-2005)

Porovnanie podielu úmrtí u mužov vo veku do 24 rokov na najčastejšie príčiny smrti v SR z priemerného počtu všetkých úmrtí v príslušných vekových skupinách v rokoch 1996 – 2000, 2001 – 2005 a 2006 – 2010

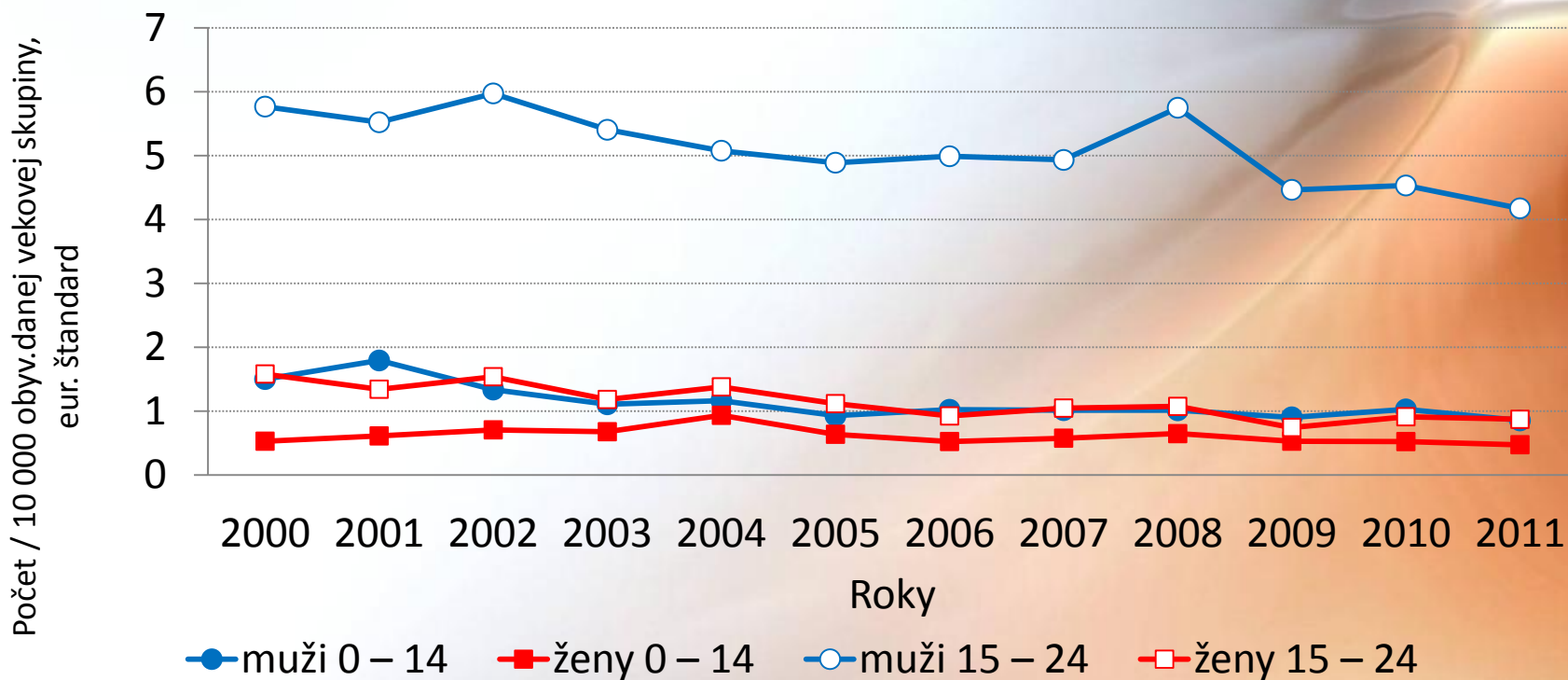
Roky	Priemer počtu úmrtí na všetky príčiny smrti			
	do 1 roka	1 – 4	5 – 14	15 – 24
1996 – 2000	288	67	115	426
2001 – 2005	206	48	83	348
2006 – 2010	198	40	63	311

Porovnanie podielu úmrtí u žien vo veku do 24 rokov na najčastejšie príčiny smrti v SR z priemerného počtu všetkých úmrtí v príslušných vekových skupinách v rokoch 1996 – 2000, 2001 – 2005 a 2006 – 2010

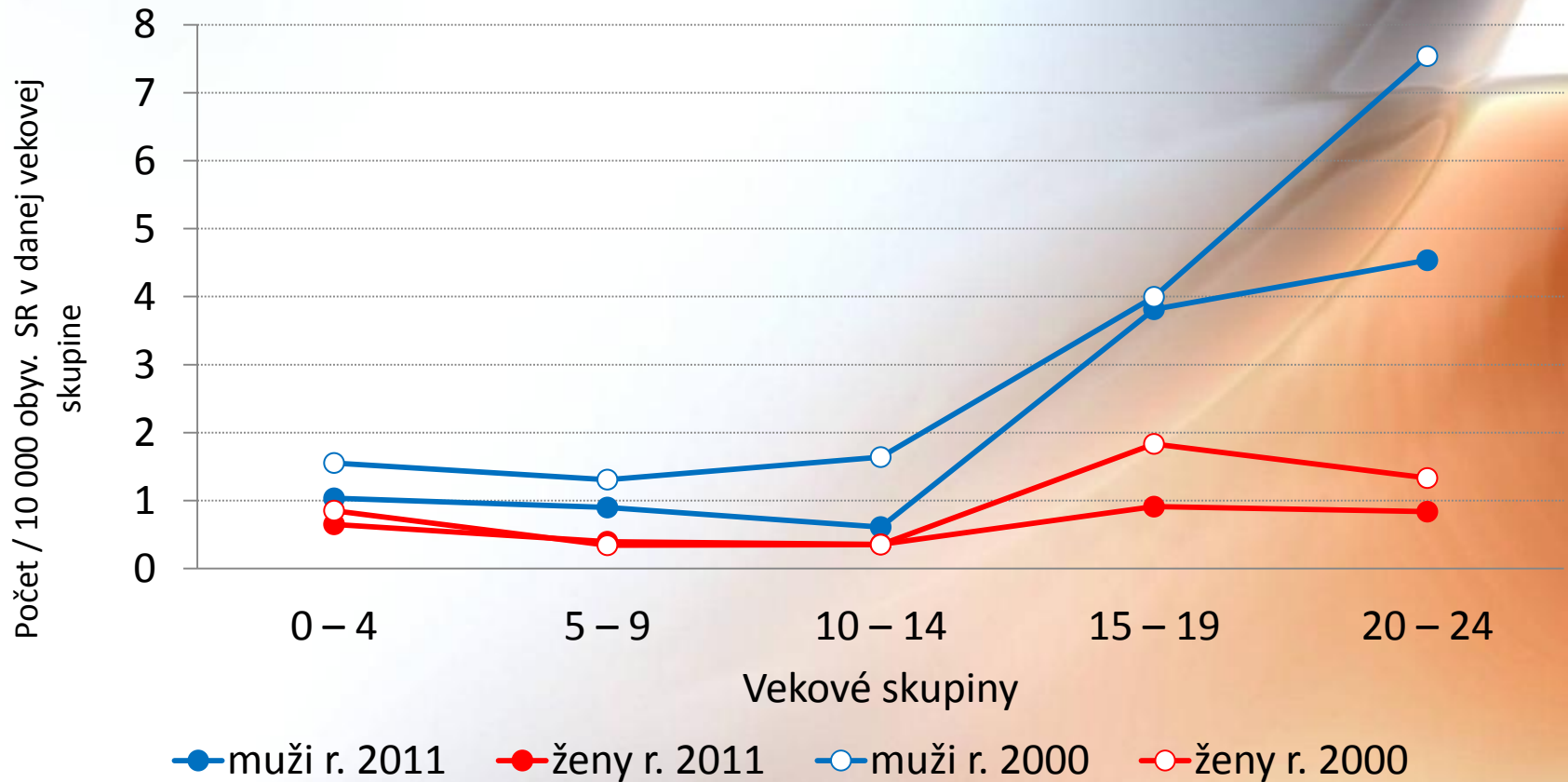
Roky	Priemer počtu úmrtí na všetky príčiny smrti			
	do 1 roka	1 – 4	5 – 14	15 – 24
1996 – 2000	227	47	74	134
2001 – 2005	168	39	51	123
2006 – 2010	145	32	42	93

Vývoj miery štandardizovanej úmrtnosti na úrazy v SR v rokoch 2000 – 2011 vo veku do 24 rokov podľa užších vekových skupín

Zdroj: ŠÚ SR / NCZI

Porovnanie zmien v miere vekovo-špecifickej úmrtnosti v SR na všetky úrazy vo veku do 24 rokov v roku 2011 s rokom 2000

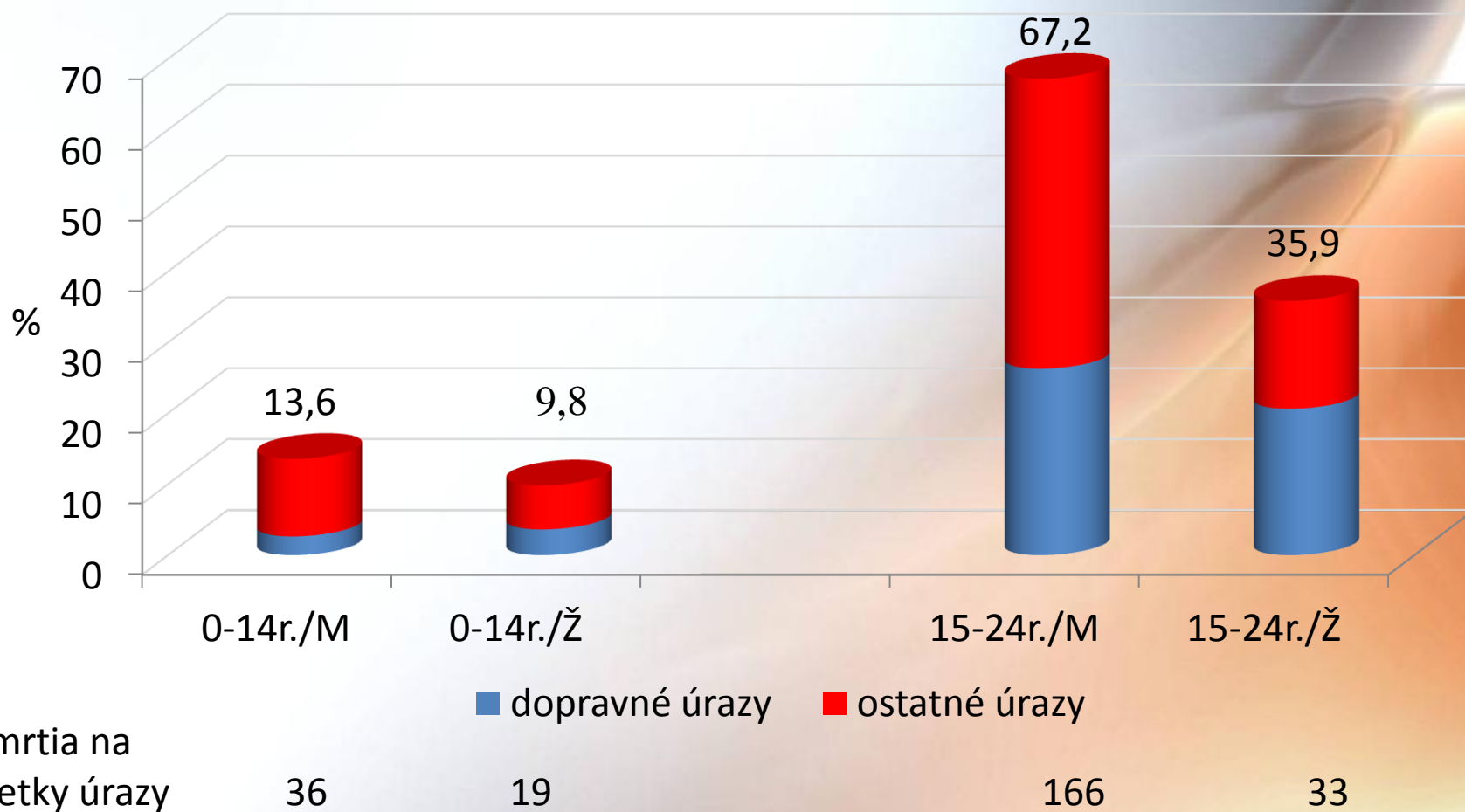
Zdroj: ŠÚ SR/ NCZI

Počet úmrtí v dôsledku úrazov vo veku do 24 rokov v SR v roku 2011 a ich zmeny v priemernom počte úmrtí v rokoch 2009 – 2011 v porovnaní s rokmi 2006 – 2008

Roky	Ukazovateľ	Vekové skupiny					
		0 – 14		15 – 24		0 – 24	
		muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
2011	úrazy	36	19	166	33	202	52
	% zo všetkých úmrtí	13,6	9,8	67,2	35,9	39,5	18,2
	dopravné úrazy	7	7	65	19	72	26
	% zo všetkých úrazov	19,4	36,8	39,2	57,6	35,6	50,0
2009 – 2011 / 2006 – 2008	úrazy (priemer) v r.2009 – 2011	39	20	178	32	217	52
	rozdiel oproti r. 2006 – 2008 (%)	-11,9	-15,3	-20,9	-22,6	-19,4	-19,9
	dopravné (priemer) v r.2009 – 2011	10	6	79	16	89	22
	rozdiel oproti r. 2006 – 2008 (%)	-42,3	-40,0	-32,5	-32,4	-33,7	-34,7

Zdroj: ŠÚ SR/ NCZI

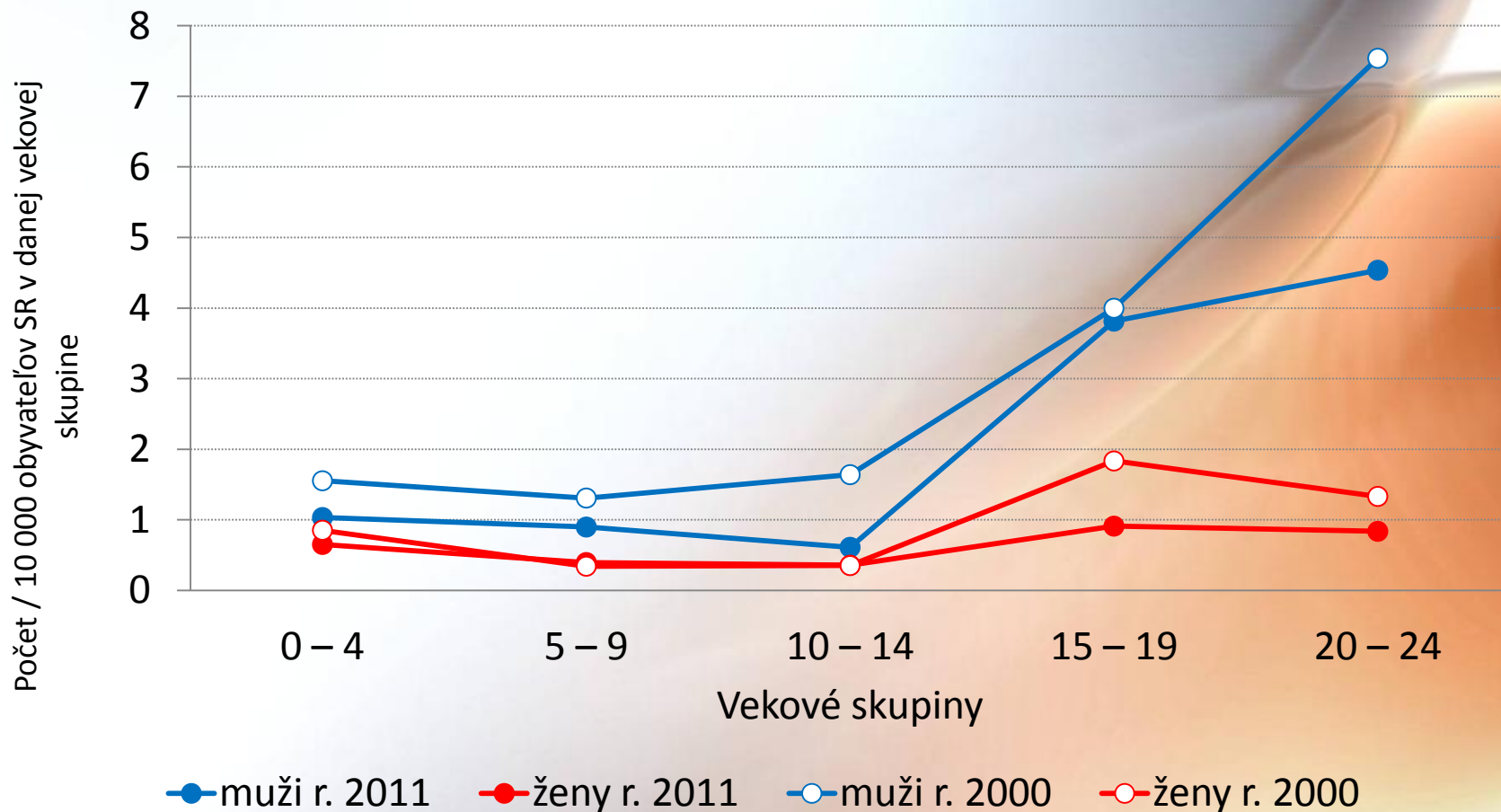
Počet úmrtí na všetky úrazy v príslušných vekových skupinách mužov a žien vo veku do 24 rokov, ich podiel zo všetkých príčin smrti v rovnakých vekových skupinách a z nich proporcia úmrtí pre dopravné úrazy v SR v roku 2011

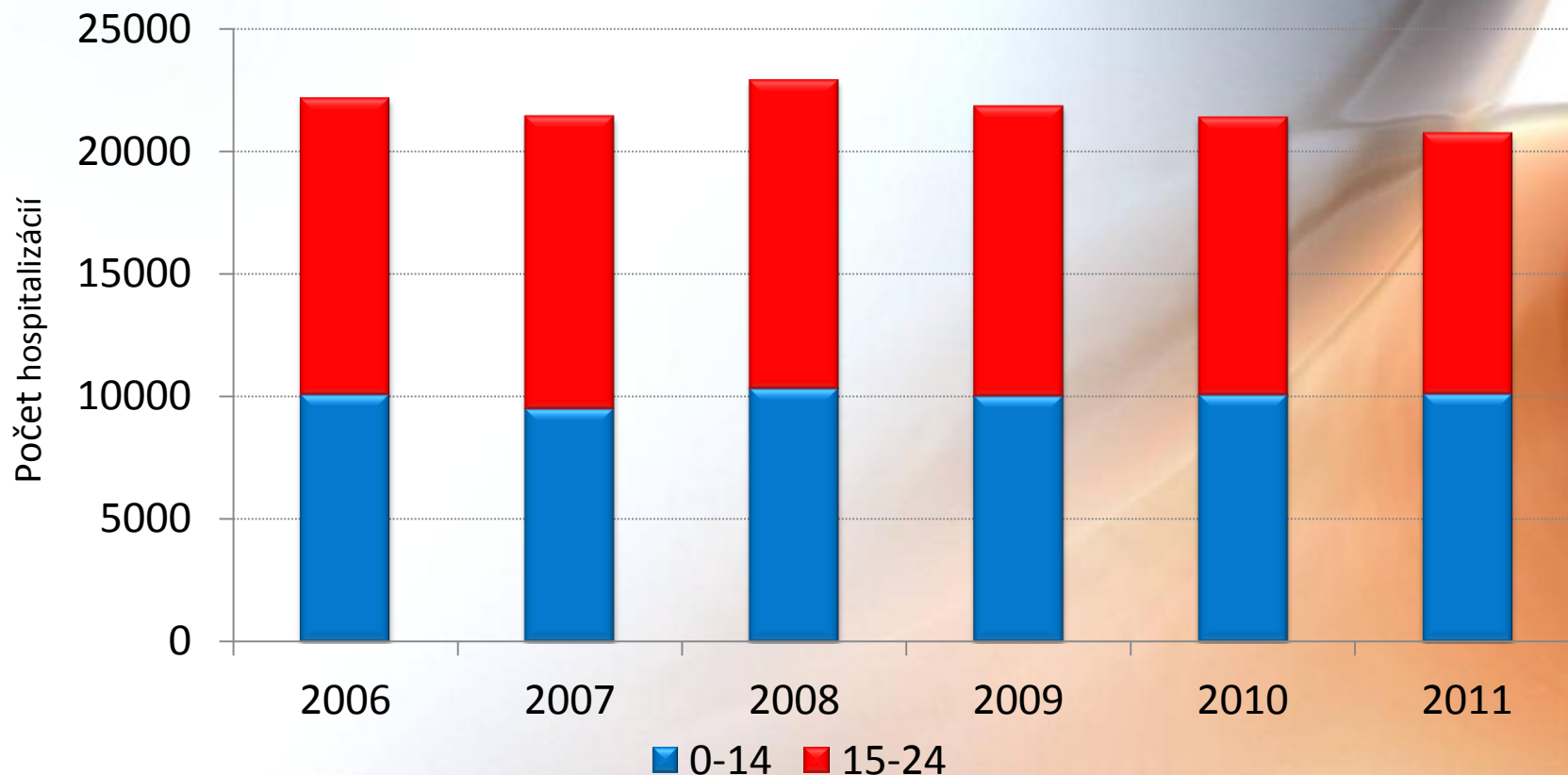
Počet samovrážd v SR vo veku 0 –14 a 15 –24 rokov v rokoch 2006 – 2011 a ich podiel z celkového počtu samovrážd v populácii

Roky	Samovraždy (celkový počet)	z nich			
		0 –14		15 –24	
		počet	% zo všetkých	počet	% zo všetkých
2000	739	4	0,5	75	10,1
2001	699	3	0,4	68	9,7
2002	726	2	0,3	61	8,4
2003	757	3	0,4	56	7,4
2004	683	1	0,1	61	8,9
2005	687	1	0,1	64	9,3
2006	536	3	0,6	37	6,9
2007	511	3	0,6	39	7,6
2008	591	1	0,2	47	8,0
2009	605	0	0,0	44	7,3
2010	639	5	0,8	49	7,7
2011	534	1	0,2	32	6,0

Porovnanie zmien v miere vekovo-špecifickej úmrtnosti v SR na samovraždy vo veku do 24 rokov v roku 2011 s rokom 2000

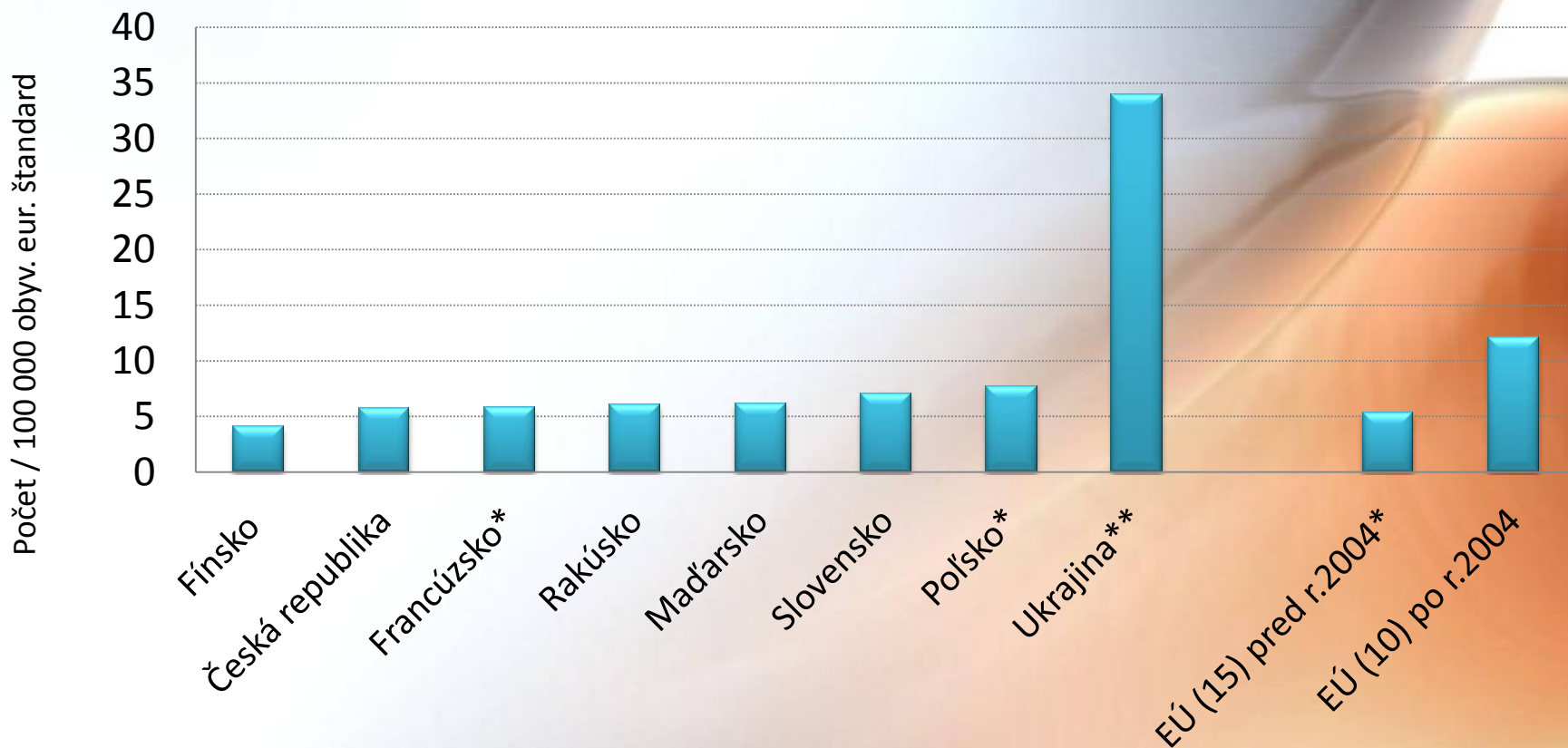

Počet hospitalizácií pre úrazy v SR vo veku do 24 rokov v rokoch 2006 – 2011 a ich proporcia podľa užších vekových skupín

Úrazy vo veku do 24 rokov tvoria ročne okolo **25 %** zo všetkých hospitalizácií pre úrazy

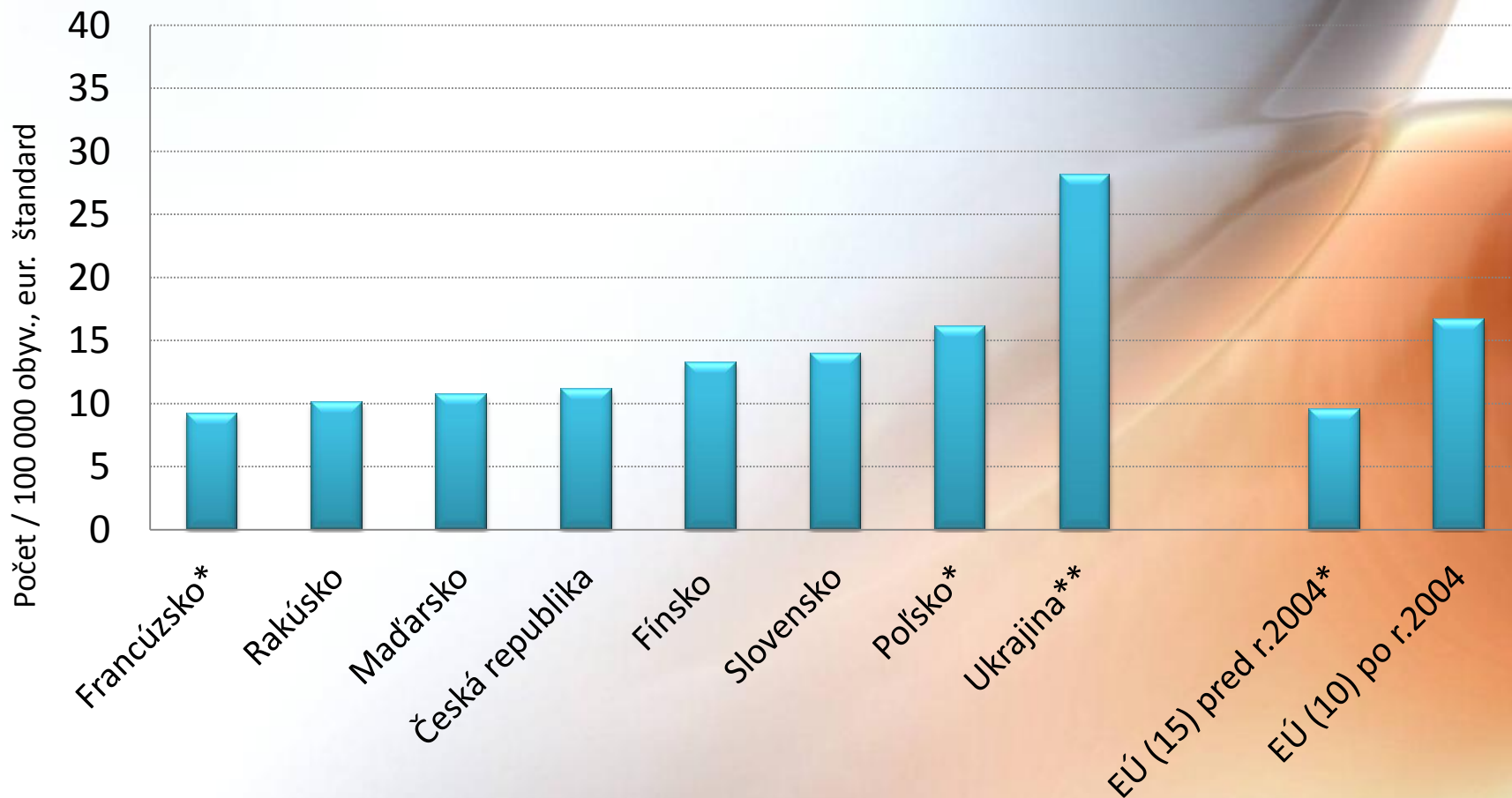
Štandardizovaná miera úmrtnosti pre úrazy vo veku **do 4 rokov** v roku 2008 vo vybraných krajinách Európy

* údaj z r.2007, ** z roku 2006

Zdroj: WHO / ŠÚ SR

Štandardizovaná miera úmrtnosti pre úrazy vo vekovej skupine 5 – 19 rokov v roku 2008 vo vybraných krajinách Európy

* údaj z r.2007, ** z roku 2006

Zdroj: databáza WHO/ŠÚ SR

Plnenie odporúčaní Svetovej zdravotnej organizácie v materiáli „Zdravie 21“ v problematike úrazovosti:
Ciel 9 z kapitoly 4 : „Zníženie výskytu úrazov a násilia z nehôd“.

Do roku 2020 sa odporúča:

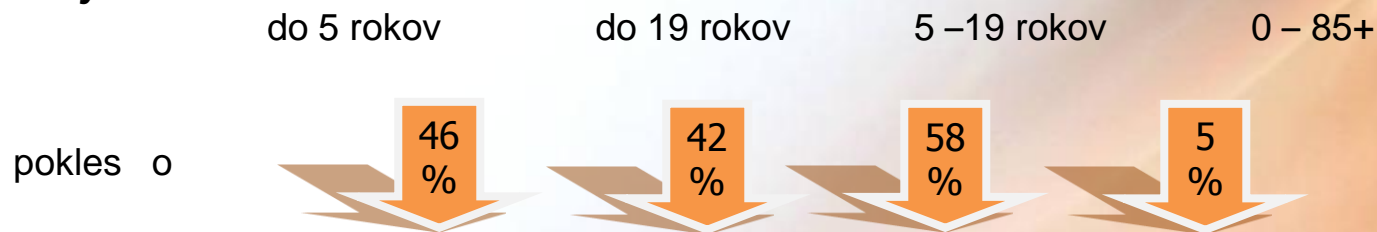
Úmrtnosť a zdravotné postihnutie z cestných úrazov znížiť najmenej o 30 %

Ciel 3 z kapitoly 3 : “Zdravý štart do života” a Ciel 4 z kapitoly 3: „Zdravie mladých ľudí“

Do roku 2020 sa odporúča:

Úmrtnosť a invaliditu z úrazov a násilia u mladších ako 5-ročných detí ako aj u mladých ľudí do 18 rokov znížiť aspoň o 50 % .

Dynamika poklesu v úmrtiach v dôsledku úrazov na Slovensku v roku 2009 v porovnaní s rokom 2000 Úrazy 2009 / 2000

Cestné dopravné úrazy 2009 / 2000

